

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.280.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10067 Pana Posła Jakuba Rutnickiego, w sprawie zmian przepisów dotyczących ulg i pomocy dla spółdzielni inwalidów oraz innych podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy Prawo spółdzielcze, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Spółdzielnie inwalidów korzystają obecnie z wielu form wsparcia i pomocy publicznej, przewidzianych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm., dalej jako „ustawa o rehabilitacji”) obejmujących np. prawo wystawiania ulg za zakupy (art. 22), dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (art. 26a), refundację kosztów: adaptacyjnych (art. 26), asysty pracy (art. 26d), wyposażenia stanowisk pracy (art. 26e), szkolenia osób niepełnosprawnych (art. 41), złagodzenie: obowiązku wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), zgodnie z art. 49 ust. 5a-5c ustawy o rehabilitacji, oraz zwrot środków PFRON (art. 49f).

Średnio co ósmy zakład pracy chronionej to spółdzielnia inwalidów lub niewidomych. Podmioty te mogą dodatkowo, zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji, korzystać z Zakładowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (ZFRON), zgodnie z art. 33, dofinansowania do oprocentowania kredytów bankowych i w SKOK, wykorzystanych na cele związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych (art. 32 ust. 1 pkt 1), zwrotu kosztów: transportowych, administracyjnych i budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu (art. 32 ust. 1 pkt 2), zwolnień z podatków rolnego, leśnego od nieruchomości i od czynności cywilnoprawnych (art. 31 ust. 1 pkt 1), zwolnień z opłat z wyłączeniem opłaty skarbowej i opłat o charakterze sankcyjnym (art. 31 ust. 1 pkt 2), a także zwolnienia z obowiązku odprowadzania zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, z późn. zm.) albo ze środków łagodzących zmiany podatkowe, określonych w art. 33b ustawy o rehabilitacji.

Ponadto, zgodnie z art. 12 w zw. z art. 2 pkt 5 lit. d ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 113, z późn. zm.), spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych mogą uzyskać status przedsiębiorstwa społecznego i dodatkowo korzystać z pomocy związanej z tym statusem. Dotyczy to np. dofinansowania składek (art. 21), finansowania kosztów wynagrodzenia lub kosztów płacy ze środków PFRON, Polskiej Fundacji Przedsiębiorczości (PFP) i środków unijnych (art. 22 i 23). Podmioty te mają również dostęp do usług ośrodków wspierania ekonomii społecznej (OWES) obejmującej np. pomoc w tworzeniu podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, udzielania podmiotom ekonomii społecznej i przedsiębiorstwom społecznym wsparcia, w szczególności w zakresie zatrudnienia oraz

reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, rozwijania potencjału podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w zakresie realizacji usług społecznych, czy rozwijania działalności gospodarczej, działalności odpłatnej pożytku publicznego i innej działalności odpłatnej oraz konkurencyjności.

Reasumując – poza wsparciem dostępnym na zasadach ogólnych zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 214, z późn. zm.), która od 1 czerwca 2025 r. została zastąpiona ustawą z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620) – spółdzielnie inwalidów i niewidomych mogą korzystać z szerokiego wachlarza form wsparcia i pomocy określonych w ustawie o rehabilitacji i ustawie o ekonomii społecznej, w tym ze wsparcia spółdzielni inwalidów w ich bieżącym funkcjonowaniu świadczonej przez OWES. Natomiast sposób wywiązywania się z obowiązków wobec instytucji publicznych oraz sposób gospodarowania środkami ZFRON i warunki korzystania ze środków PFRON określają przepisy ustawy o rehabilitacji i akty wykonawcze wydane na jej podstawie. Niezależnie od tego, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych na bieżąco informuje zainteresowanych o sposobie wykładni przepisów ustawy o rehabilitacji, zgodnie z art. 34 ust. 3 pkt 3 w zw. z jej ust. 10 oraz, w razie zmian ustawowych lub zgłaszanych potrzeb adresatów prawa, prowadzi szkolenia w tym zakresie. Nie jest więc celowe tworzenie instrumentów o charakterze blankietowym.

Odnosząc się do pytania pierwszego należy wskazać, że na podstawie art. 26a ust. 1a¹ pkt 3 ustawy o rehabilitacji dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych nie przysługuje, jeżeli koszty płacy pracownika zostały poniesione przez pracodawcę z uchybieniem terminów wynikających z odrębnych przepisów. Warunku tego dotyczą jednak dwa marginesy błędu: opóźnienia i niedopłaty.

Po pierwsze, od 2012 r. art. 26a ust. 1a¹ pkt 3 ustawy o rehabilitacji przewiduje 14-dniowy margines tolerowanego opóźnienia w opłaceniu kosztów płacy pracownika niepełnosprawnego. Zatem jeśli pracodawca spóźni się o jeden dzień, to obecnie nie traci już prawa do dofinansowania.

Po drugie, w 2018 r. wprowadzono art. 26a ust. 1a² ustawy o rehabilitacji, zgodnie z którym kwota miesięcznych należnych składek wchodzących do kosztów płacy pracownika z niepełnosprawnościami w rozumieniu art. 2 pkt 4a tego aktu opłaconych z uchybieniem terminu, o którym mowa w art. 26a ust. 1a¹ pkt 3, nie może przekroczyć wysokości 2% składek należnych za dany miesiąc. Zatem w przypadku niższych uchybień pracodawca również nie traci prawa do dofinansowania.

Z powyższego wynika, że obecnie nie ma konieczności wprowadzania zmian w omawianym obszarze. Należy również wskazać, że wspomniane marginesy nie mogą być nadmiernie rozciągane. Wynika to nie tylko z konieczności zadbania o przestrzeganie prawa pracownika do wynagrodzenia czy nieprzerwanego ubezpieczenia, ale także z ograniczeń prawnych w tym zakresie. Dofinansowanie przewidziane w art. 26a ustawy o rehabilitacji, które stanowi pomoc publiczną, musi bowiem być udzielane zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r., uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, ze zm., dalej jako GBER). Rozporządzenie to ma charakter regulacji zrębowej, wytyczającej ramy, poza które nie mogą wyjść warunki pomocy udzielanej na poziomie krajowym. Jeżeli warunki udzielania pomocy przewidziane przez władze krajowe byłyby korzystniejsze od określonych w GBER, to doszłoby do udzielenia pomocy

niezgodnej ze wspólnym rynkiem, a więc podlegającej zwrotowi. Tymczasem, jednym z tych warunków jest wynikający z art. 1 ust. 4 lit. c GBER zakaz udzielania pomocy m.in. w formie subsydiów płacowych podmiotom w trudnej sytuacji ekonomicznej (wyjątek stanowi tu pomoc dla podmiotów, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji 31 grudnia 2019 r., lecz znalazły się w niej w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r.). Uniemożliwia to więc perspektywiczne udzielanie dofinansowania podmiotom w trudnej sytuacji ekonomicznej.

Niezależnie od powyższego, w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na bieżąco dokonuje się przeglądu i analizy przepisów w działaniu. Co do zasady, w każdym przypadku analizowana jest również możliwość wprowadzenia ułatwień dla adresatów danego prawa. Z omówionych wyżej przyczyn prace nad tego rodzaju zmianami nie obejmą jednak niniejszego zakresu.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/